

Ormvråk och fjällvråk – så skiljer du dem åt

Text & foton: Mikael Arinder

Ljust tecknade ormvråkar brukar kallas *börningevråkar*. De kan vara knepiga att skilja från fjällvråk. Här följer några kännetecken att ta fasta på. Dessutom får du tips om hur man åldersbestämmer de båda arterna, och om hur man könsbestämmer adulta fjällvråkar.

Ormvråken är en ganska allmän art i landet. Ormvråken förekommer i färgvarianter från så gott som helt vit till helt brunsvart. Variationen gör att vissa individer kan förväxlas med andra rovfågelsarter, t.ex. ormörn, dvärgörn, bivråk och fjällvråk. Under perioden augusti–november sträcker många ormvråkar söderut.

Fjällvråken häckar i fjälltrakter och barrskog i norra Sverige, men ses i Skåne varje höst och vinter, dels som genomsträckare, dels som övervintrare. Under perioden september–november sträcker fjällvråkarna söderut, men antalen är små i jämförelse med ormvråk. Fjällvråk varierar inte alls lika mycket i utseende som ormvråk, och dräktvariationerna beror i huvudsak på ålder och kön.

ORMVRÅK VS. FJÄLLVRÅK

Intryck

- Ormvråk: bredvingad, ryttlar då och då under näringssök och upplevs då som ganska vinglig eller otränad.
- Fjällvråk: långvingad och stor (en "touch av" kungsörn), ryttlar ofta under näringssök och

upplevs då som balanserad och smidig i luften, flyger med tyngre och mer målmedvetna vingslag än ormvråk, kretsar med vingarna mer upplyfta än ormvråk.

Vingundersidorna

- Ormvråk: ljusa individer kan ha väl avgränsade mörka knogfläckar (1), och på riktigt ljusa individer är knogfläckarna reducerade till "kommatecken". Tvärbandade armpennor (8).
- Fjällvråk: rejäla mörka knogfläckar (1). Ungfåglar och adulta honor saknar tydligt tvärbandade armpennor (8).

Stjärten (syns bäst när fågeln kretsar med utbredd stjärt)

- Ormvråk: ljusa individer har ljus stjärtrot (2) på stjärtovansidan i kombination med många mörka smala tvärband, ändbandet (3) grått eller svart (beroende på fågelns ålder).
- Fjällvråk: vit inre stjärthalva ovan och under (2) med svart ändband (3), 0-4 smala svarta stjärtbånd innanför ändbandet.

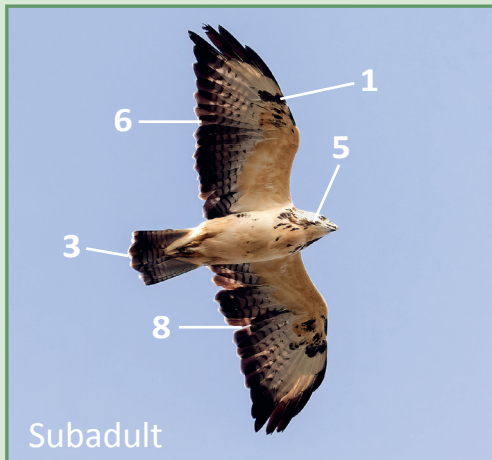
Kroppsundersidan

- Ormvråk: ljusa individer har ljus undersida med (våldigt) få streck, saknar mörk bukfläck (4), vithövdade individer har smalt mörkt mustasch-streck (5).
- Fjällvråk: honor och ungfåglar har mörk bukfläck (4) i kontrast mot ljust huvud, adulta hanar har mörkt huvud och vattrad buk (4).

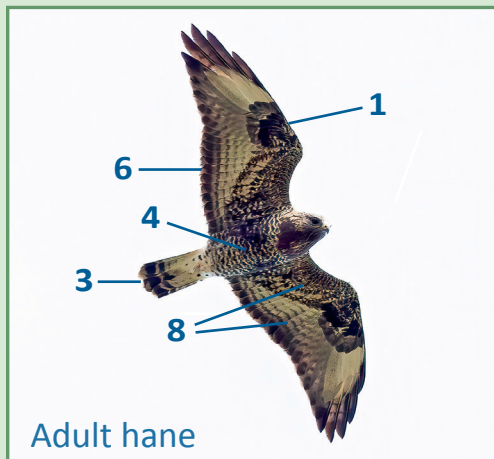
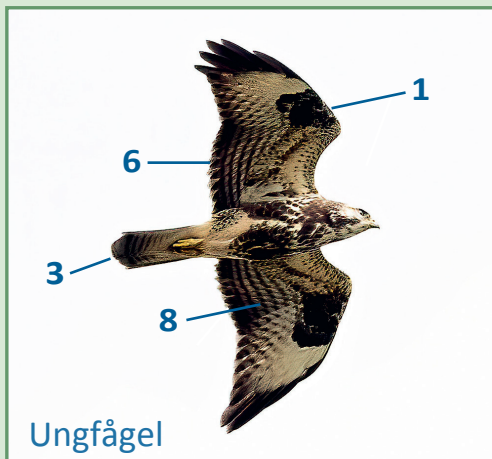
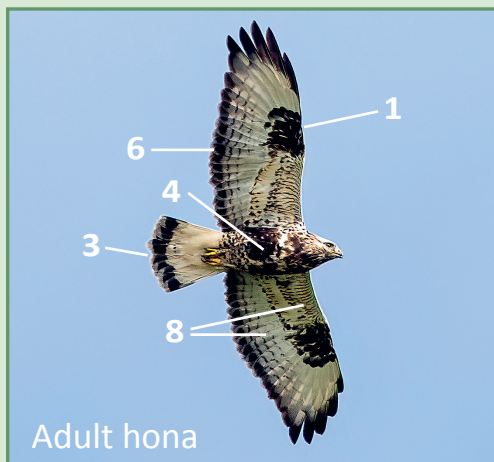

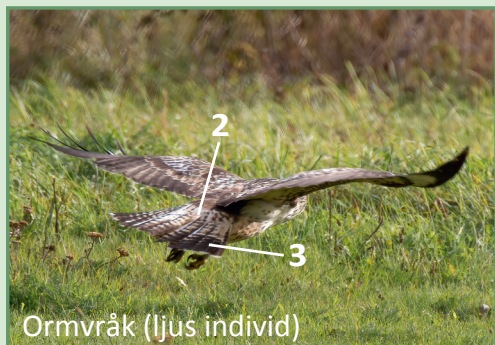
Ormvråk 1K (t.v.) och fjällvråk 2K (t.h.). Foton och montage: P-G Bentz.

Ormvråk (ljusa individer)

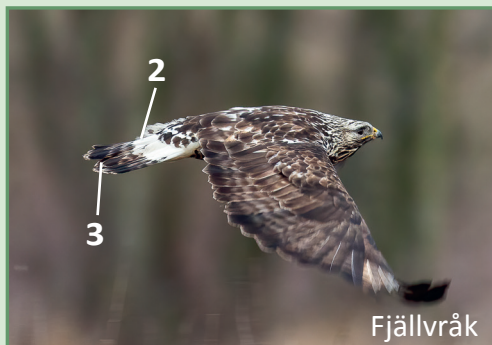

Fjällvråk

Ormvråk (ljus individ)

Fjällvråk

ORMVRÅK – ÅLDERSSKILLNADER

Intryck

Ungfåglar har slankare siluett (smalare vingar och längre stjärt) än adulta fåglar.

Vingundersidorna

- Ungfågel: diffust grå vingbakkant (6), alla vingpennor fräscha / av samma generation.
- Adult: svart vingbakkant (6), vingpennorna ofta olika långa / olika gamla.

Stjärten (syns bäst när fågeln kretsar med utbredd stjärt)

- Ungfågel: saknar ett tydligt, brett ändband (3), men har många smala tvärband.
- Adult: tydligt, brett ändband (3) + många smala tvärband.

Kroppsundersidan

- Ungfågel: hela kroppsundersidan (huvud, bröstband och buk) längsstrimmig, ljus bröstband (7).
- Adult: buken ofta tvärstrimmig, ljus bröstband (7). "Börtingevråkar" kan vara svåra att åldersbestämma.

Ormvråk, ungfågel

Ormvråk, adult

FJÄLLVRÅK – ÅLDERS- OCH KÖNSSKILLNADER

Vingundersidorna

- Adult hane: svart vingbakkant (6), vingpennorna ofta olika långa / olika gamla. Tydligt tvärbandade armpennor och täckare (8).
- Adult hona: svart vingbakkant (6), vingpennorna ofta olika långa / olika gamla. Ljusa och inte påtagligt tvärbandade armpennor och täckare (8), precis som hos ungfågeln.
- Ungfågel: diffust grå vingbakkant (6), alla vingpennor fräscha / av samma generation. Ljust gulbeige nästan obandade armpennor och täckare (8).

Stjärten

- Adult hane: brett svart ändband (3) + 1-4 smala svarta stjärtband innanför ändbandet.
- Adult hona: brett svart ändband (3) + 1 smalt svart stjärtband innanför ändbandet.

- Ungfågel: diffust grått ändband (3). Obandat vit innanför ändbandet.

Kroppsundersidan

- Adult hane: snarlik ormråk, har mörk strupe och frambröst, ljust bröstband (7), varvid huvud och bröst är mörkare än den tvärvattrade buken (4).
- Adult hona: ljus och längsstrimmig strupe, mörk bukfläck (likt ungfågeln).
- Ungfågel: distinkt tvåfärgad med ljus strupe och frambröst och mörkbrun bukfläck (4).

Fjällvråk, adult hona

Ormråk, adult